

اثر جوّ ایمنی بر بهره‌وری نیروی انسانی در پروژه‌های تخریب ساختمانی

علی نکوئی محمودآبادی^{۱*}، منصور قلعه نوی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، مهندسی و مدیریت ساخت، دانشگاه فردوسی مشهد، Ali.nekouei@mail.um.ac.ir

۲- دانشیار گروه مهندسی عمران، دانشگاه فردوسی مشهد، Ghalehnovi@um.ac.ir

چکیده

آسیب‌های شغلی از مشکلات مهم سلامت عمومی است و حدوداً سالانه بیش از ۳۰۰ هزار کارگر در جهان جان خود را به این علت از دست داده و خیلی بیش از این موارد دچار معلولیت می‌شوند. تلاش سازمان‌ها علاوه بر کاهش حوادث، معطوف به افزایش بهره‌وری کارکنان می‌باشد و بهترین راه برای رسیدن به این دو هدف استفاده و بهره بردن از یک دیدگاه سیستمی، بومی و کاربردی می‌باشد. پژوهش حاضر در نظر دارد تاثیر جوّ ایمنی بر بهره‌وری نیروی انسانی را در میان کارگران پروژه‌های تخریب ساختمانی شهر مشهد بررسی و تحلیل نماید. این پژوهش از نظر هدف پژوهشی-کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی-تحلیلی است. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد جوّ ایمنی و پرسشنامه استاندارد بهره‌وری نیروی انسانی مدل اچ‌یو استفاده شده است. روایی و پایایی پرسشنامه‌های مذکور حاکی از آن است که ابزارهای اندازه‌گیری از روایی و پایایی خوبی برخوردار هستند. یافته‌ها نشان می‌دهد که جوّ ایمنی بر بهره‌وری نیروی انسانی تاثیر مستقیم معنی‌دار دارد و می‌توان با بهبود جوّ ایمنی میان کارگران، بهره‌وری آنان را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: بهره‌وری، جوّ ایمنی، تخریب، مدیریت ساخت، نیروی انسانی.

۱- مقدمه

صنعت ساختمان به عنوان یکی از بخش‌های صنعت محسوب می‌شود که بالاترین میزان حوادث و در عین حال جدی‌ترین حوادث را به خود اختصاص داده است. در کشور ما نیز طبق آمار موجود بخش ساختمان با بیش از ۴۰ درصد و بخش صنعت با ۳۰ درصد به ترتیب بیشترین حوادث کار را در میان حوزه‌های کاری کشور به خود اختصاص داده‌اند. بر اساس مطالعات آماری اداره کل بازرسی کار وزارت کار و رفاه اجتماعی، طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ که بر روی حوادث ناشی از کار در کشور در بخش ساختمان انجام شده است، ۱۰ درصد از حوادث ساختمانی منجر به فوت، حدود ۷۵ درصد حوادث منجر به جراحت و شکستگی و بقیه شامل سایر موارد است. همچنین در همین گزارش تعداد حوادث در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب ۷۰۱۹ و ۵۵۵۴ مورد در بخش ساختمان گزارش شده است. فعالیت‌های اصلی بخش ساختمان در بررسی آمار حوادث کار به بخش‌های آماده‌سازی زمین، احداث ساختمان و تعمیرات، تأسیسات ساختمان، تکمیل ساختمان، کرایه تجهیزات و سایر موارد تقسیم‌بندی می‌گردد که بخش اعظمی از حوادث ساختمانی در فازهای آماده‌سازی زمین و احداث ساختمان رخ می‌دهند. فاز آماده‌سازی خود شامل بخش‌های تخریب، حفاری و گودبرداری و پایدارسازی دیوار گود تا رسیدن به تراز فونداسیون ساختمان می‌باشد. جدول شماره ۱ تعداد حوادث مربوط به بخش آماده‌سازی زمین را به تفکیک هر استان، طی سال‌های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۳ نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود پس از تهران که اختلاف فاحشی را با دیگر استان‌ها در این زمینه دارد، استان‌های